

Dialekt og sociale medier. Unge brug af dialekt på Facebook og Messenger

Anne Larsen
Københavns Universitet

1. Indledning

I projektet 'Dialekt i Periferien'¹ undersøges det hvordan dialekter i dag bruges i tre centrale danske dialektområder: Nordjylland, Sønderjylland og Bornholm. Inden for sociodialektologien fokuseres ofte på talesprog, men den udbredte brug af sociale medier medfører at digitalt skriftsprog bliver en stadig større del af særligt unge menneskers sproglige hverdag. Derfor er det nødvendigt at inddrage data fra sociale medier for at forstå unges sprogbrug, og hvilken betydning dialekt har i unges hverdag i dag. Sociale medier kan på den ene side beskrives som platforme hvor skriftsproget er sat fri fra autoriteters kontrol og håndhævelse af standardnormer. På den anden side kan det at mange sociale medier, som fx Facebook, er semioffentlige platforme, betyde at folk fastholder hinanden i at bruge standardnormer. Dette har på feltet ført til diskussioner om hvorvidt udbredt brug af sociale medier fører til hurtigere afvikling af lokale sprog og dialekter, viderefører sprognormer fra andre domæner eller giver rum for ny sproglig kreativitet og åbner for nye måder at bruge dialekt (Stæhr 2014; 2015; 2016; Hillewaert 2015; Bihl & Grönvall 2017; Monka 2018). I denne artikel undersøger jeg hvordan unge fra den østbornholmske by Nexø bruger dialekt i skriftsprog på

¹ Projektet er finansieret af Velux Fonden. Forskergruppen består af Malene Monka og Jann Scheuer (fokus på Sønderjylland), Kristine Køhler Mortensen og Pia Quist (fokus på Nordjylland) og Andreas Stæhr, Marie Maegaard og Anne Larsen (fokus på Bornholm).

sociale medier, og sammenligner det med hvordan de bruger dialekt i talesprog, og hvordan unge i Nordjylland og Sønderjylland bruger dialekt online og offline.

Med fokus på gruppen af unge fra Nexø undersøger jeg: a) i hvilke sociale kontekster de unge bruger dialekt online b) hvordan de unge beskriver normer for brug af dialekt på sociale medier c) hvilken sammenhæng der er mellem de normer, vi ser på de sociale medier, og normer for brug af dialekt i ansigt-til-ansigt kommunikation.

Jeg vil i artiklen først introducere resultaterne af vores undersøgelser af dialekt i talesprog blandt de bornholmske deltagere og skitsere hvordan dialektbrugen på Bornholm adskiller sig fra de to jyske områder, hvor standardiseringsprocessen er langt mindre fremskreden. Herefter præsenteres to delundersøgelser af unges brug af dialekt online. Den første er en komparativ undersøgelse af hvordan unge i de tre områder bruger dialekt i fødselsdagshilsner på Facebook. Her viser jeg at der tilsvarende de forskelle vi finder i talesprog, er stor forskel på hvor hyppigt der bruges dialekttræk i denne semioffentlige genre i de tre områder. I den anden delundersøgelse ser jeg på hvordan de bornholmske unge bruger dialekttræk i private interaktioner på Messenger. Her fokuserer jeg på interviewuddrag og en mindre samling af messengerbeskeder, der viser at de unge bornholmere har kendskab til og kan bruge bornholmske træk i deres skriftlige interaktioner med hinanden, og at de er bevidste om hvilke situationer og funktioner de kan bruge dialekttrækkene til.

2. Data og metode

I projektet har vi udført holdetnografisk feltarbejde i de tre områder, nærmere bestemt Nexø (Bornholm), Hirtshals (Nordjylland) og Bylderup (Sønderjylland). Her har vi i grupper på 2-3 personer i 2014-2015 besøgt folkeskoleklasser på 8. og 9. klassetrin og fulgt eleverne i deres hverdag på skolen, i fritiden og i hjemmene. I alle tre områder har vi udført deltagerobservationer, opgavestyrede gruppeoptagelser med de unge på skolerne, individuelle interviews med de unge, familieinterviews med udvalgte forældre og bedsteforældre til de unge, samt indsamlet selvoptagelser af de unge, deres forældre og bedsteforældre i skole og fritidssituationer (dvs. optagelser hvor deltagerne selv fik mindre optagere på, som de blev instrueret i at

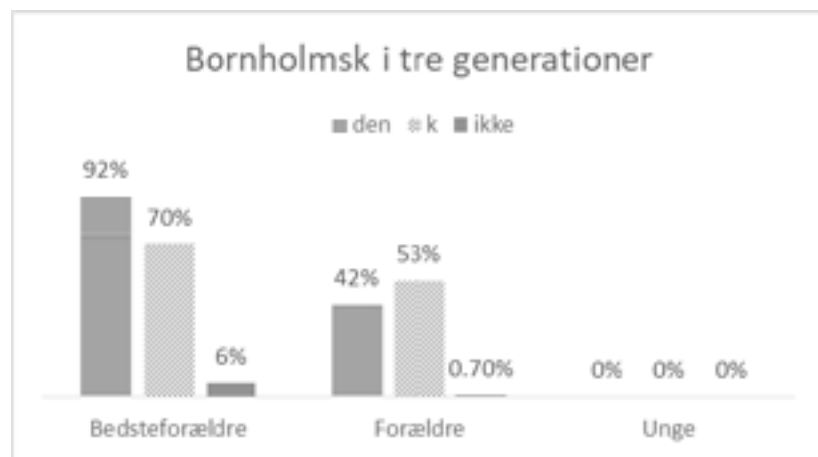
tænde og slukke for hvis der var situationer hvor de ikke ønskede at blive optaget).

Derudover har vi også indsamlet data fra forskellige sociale medier herunder Instagram, Facebook, Messenger og Ask fm. I denne artikel inddrager jeg resultater fra undersøgelser af talesprogsdataene i alle tre områder, interviewdata fra Bornholm, facebookdata fra alle tre områder og messengerdata fra de bornholmske unge. Facebookdataene er indhentet ved at nogle af deltagerne blev facebookvenner med forskerprofiler og gav samtykke til at vi måtte hente og bruge indholdet på deres facebooksider. Messengerdataene er indsamlet ved at deltagerne selv skulle sende billeder af samtaler til os eller give os adgang til specifikke messengertråde, som vi måtte kigge igennem. De fleste af de unge i områderne gav samtykke til at vi måtte indhente facebookdata, mens indsamlingen af private beskeder er noget mere begrænset. Dette kan til dels tilskrives denne type beskeder private natur, men også det at deltagerne selv skulle udvælge hvad de ville dele med os, og det derfor var forbundet med et større arbejde for deltagerne at give os messengerbeskeder. Jeg inddrager her forskellige messengertråde mellem 5 drenge. De tråde jeg inddrager, har også været diskuteret med en deltager i et opfølgende interview hvor han selv læste beskederne op og kommenterede på hvad der var ment som bornholmsk og hvorfor. I alle uddrag fra såvel Facebook, Messenger og lydoptagelser er deltagerenes navne og andre stednavne pseudonymiseret.

3. Dialekt i talesprog

I vores feltarbejde blandt de bornholmske unge kunne vi observere at de stort set aldrig brugte dialekttræk i umarkeret tale, hverken i skole eller hjemmet, og vi kunne end ikke høre prosodiske træk som stødløshed og det bornholmske intonationsmønster blandt de unge informanter. Modsat fandt vi at deres bedsteforældre og forældre havde tydelige prosodiske træk og brugte en række andre karakteristiske bornholmske træk både i interaktioner med os feltarbejdere og deres familier. På Bornholm så der altså ud til at være sket et meget drastisk skift fra forældregenerationen til den yngste generation i brug af dialekt. Dette billede blev bekræftet i vores kvantitative undersøgelser af sprogbrugen. I alle områderne udvalgte 3-4 variable, og det blev

undersøgt hos udvalgte informanter i bedsteforældre-, forældre- og ungegenerationen hvor frekvent der blev brugt den dialektale variant vs. en tilsvarende standard eller regional variant. I alt analyserede vi variationen hos 79 deltagere, fordelt med 27, 27 og 25 i hhv. Bornholm, Nordjylland og Sønderjylland. På Bornholm udvalgte tre dialekttræk der i tidligere studier er blevet fremhævet som særligt relevante (Espersen 1908; Geist & Bauman Larsen 1974) og som også af flere deltagere i vores undersøgelse blev beskrevet som særligt lokale 1) palatalisering af *n* i *den* 2) alveopalatal affrikat [tʰ] ved initialt *k* før betonet fortongevokal og 3) dialektordet *inte* (standard *ikke*). Som det fremgår af figur 1, fandt vi at bedsteforældregenerationen havde en høj forekomst af de to fonetiske træk og nogen forekomster af dialektordet *inte*, forældregenerationen havde noget lavere forekomst af alle træk, mens ingen af disse træk blev fundet i de unges sprogbrug i interaktion med andre unge bornholmere.

Figur 1: Bornholmsk i tre generationer

Figuren viser hvor frekvent informanterne i hver aldersgruppe samlet set bruger den dialektale variant fremfor standardvarianten af de tre variable: udtale af *n* i *den*, udtale af initialt *k* før betonet fortongevokal og negationen *ikke/inte*

I overensstemmelse med vores observationer beskriver de unge bornholmere selv i interviews at det er unormalt at tale bornholmsk som ung, og at man ville stikke ud og blive bemærket hvis man gjorde det. De unge fremhæver særligt at dialekten ikke kan bruges i skolesammenhænge, men også at andre unge vil irettesætte dem hvis de brugte bornholmske udtryk. Eksempelvis siger Josefine således i et interview, hvor hun er blevet spurgt til om hun talte bornholmsk da hun var yngre:

Interview Josefine, interviewer Anne

01 Jos: nej (0.6) altså (.)
 02 Ann: mm (.)
 03 Jos: mine forældre har altid haft lidt bornholmsk men
 04 aldrig (0.5) [rigtig
 05 Ann: [mm
 06 Jos: (0.7) og så blev man jo altid rettet hvis man sagde
 07 noget bornholmsk (0.3) altså (.)
 08 Ann: af hvem (0.5)
 09 Jos: altså af folk altså lærere og sådan noget de siger jo altid
 10 (0.6) eller sådan [det hedder
 11 Ann: [nå
 12 Jos: det ikke o:g (0.3) veninderne de siger jo også (0.7) ej det
 13 hedder det ikke det hedder (0.5) sådan (0.7) på dansk ha

I uddraget beskriver Josefine først at lærerne retter dem hvis de bruger bornholmsk ved at sige "*sådan hedder det ikke*". Eksempler som dette indikerer at der blandt de unge er en forestilling om at deres lærere ikke vil have at de taler bornholmsk. Tilsvarende er der i interviewene flere unge der beskriver at bornholmsk kan være problematisk at bruge i skolen fordi det ikke er korrekt, eller som deltageren Malene udtrykker det "*bornholmsk så skider man lidt på det der grammatik ikke så øh så ja så ville man måske få en dårligere karakter og sådan noget*". I vores feltarbejde så vi ikke noget der pegede på at lærerne reelt slår ned på bornholmsk, og flere af lærerne (herunder deres dansklærer) brugte endda mange bornholmske træk når de underviste. Udsagn som Josefine og Malenes viser dog at det er en udbredt fortælling blandt de unge at bornholmsk er ukorrekt og ikke hører til skoleregion. I uddraget er det derfor også interessant at Josefine videre uddyber at de unge også internt irettesætter hinanden fx ved at henvise til hvordan det hedder på *dansk*. Betegnelsen *dansk* bruges ofte af deltagerne til at beskrive standarddansk (betegnelsen beskrives også af Scheuer et al. (2015:133) som en gængs betegnelse for standarddansk blandt bornholmere, der

er relateret til en udbredt opfattelse af at bornholmsk er et selvstændigt sprog). Brugen af udtrykket *dansk* i denne sammenhæng indikerer at adskillelsen mellem dansk og bornholmsk af de unge bruges til at markere at bornholmsk er forkert og afvigende fra ”rigtigt” dansk. I interviewene er der også flere andre eksempler der peger på at de unge socialiserer hinanden til at undgå bornholmsk, dels fordi det ikke betragtes som korrekt og dels fordi det tillægges værdier som ikke er populære blandt de unge. Eksempelvis siger deltageren Martin også i sin beskrivelse af hvorfor de ikke taler bornholmsk, at ”*det er pinligt synes folk*” og ”*så vil alle jo bare gerne være med på trenden uh uh*”. Sådanne beskrivelser peger på at bornholmsk forbindes med at være unormalt og utrendy blandt de unge og ofte fremhæves det også direkte at det er noget der hører til i ældre generationer.

3.2 Bornholmsk i særlige situationer

Men selvom bornholmsk generelt beskrives som noget der hører til i de ældre generationer, beskriver de unge også at de kan finde på at bruge det i nogle situationer fx for at vise respekt når de taler med ældre, for sjov blandt familie og venner og for at gøre interaktioner mere personlige, venlige og hyggelige. I det følgende eksempel beskriver Michael i et familieinterview hvorfor han og hans venner bruger bornholmsk med hinanden.

Interview Michael, interviewer Andreas

01 Mic: [...] øh hvis man har en lidt hentydning med det (0.3) på en måde
 02 øhm (1.3) sådan at man ikke (0.8) måske vil man heller ikke være
 03 for alvorlig men [så
 04 And: [mm
 05 Mic: laver man sådan lidt bornholmsk i det sådan så det bliver sådan
 06 lidt mere afslappet eller sådan

Her forklarer Michael hvordan de kan bruge bornholmsk til at gøre noget mindre alvorligt og mere afslappet og til at indikere at ”*man har en hentydning med det*”, hvilket jeg tolker som en beskrivelse af at der kan markeres ironisk distance med bornholmsk. Dette indikerer at de unge bruger bornholmsk strategisk som en slags kontekstualiseringsmarkør (Gumperz 1982:131) i forskellige situationer. I det følgende uddrag fra et interview med deltageren Andrea ses en anden beskrivelse af de funktioner dialekten kan have i interaktioner mellem de unge.

Interview Andrea, interviewer Anne

01 Ann: hvad gør det sådan at man siger det på bornholmsk i stedet for
 02 (.)
 03 And: jeg tror bare sådan det bliver lidt hyggeligere (.) lidt mere
 04 personligt (0.3)
 05 Ann: [mm
 06 And: [i stedet for at sige (.) går det godt
 07 Ann: mm (0.5)
 08 And: går det godt i dag (.) ha (.) så er det sådan lidt [mere
 09 Ann: [mm
 10 And: (.) **går det godt i dag** (0.3) **kører det** (0.3)
 11 Ann: mm

Her sammenligner Andrea det at sige *går det godt (i dag)* på standarddansk med forskellige bornholmske hilsner kendetegnet ved stødløshed, intonationsmønster, enklise ved *går det* og *kører det* og udtale af k i køre som [t^h]. Hun beskriver her bornholmske hilsner som mere hyggelige og personlige. På denne måde påpeger Andrea også indirekte at standarddansk er upersonligt og ikke hyggeligt. Denne forskel kan umiddelbart hænge sammen med at standarddansk associeres med at være korrekt og derfor i kontrast til bornholmsk betragtes som formelt, mens bornholmsk omvendt associeres med det uformelle. Uddraget understreger at bornholmsk for de unge kan have nogle funktioner i forskellige typer samtaler, og at bornholmsk ikke kun bruges til at markere distance, men er forbundet med positive indeksikalske værdier relateret til nærhed.

I interviewene kan vi altså se at de unge på den ene side beskriver det som ukorrekt, unormalt og utrendy at tale bornholmsk som ung bornholmer, mens de på den anden også påpeger at der kan bruges bornholmske træk med forskellige formål, idet det både associeres med noget afslappet, sjovt, personligt og hyggeligt.

Som beskrevet ovenfor, finder vi i vores undersøgelser af de unges faktiske sprogbrug ikke at de unge som udgangspunkt bruger dialekt umarkeret i deres hverdagsinteraktioner. Ved gennemlysninger af selvoptagelserne kan vi dog høre at enkelte af de unge kan bruge få dialekttræk umarkeret i interaktioner med deres bedsteforældre. Langt hyppigere finder vi at de i interaktioner med familie og venner bruger dialekttræk i stiliseringer, altså særligt refleksiv og markeret eller karikeret sprogbrug (Rampton 2009), fx i parodier af specifikke dialekttalende personer, i performance af abstrakte stereotype personae og som en ressource til at overkomme socialt sårbare situationer. Dvs. situationer hvor der opstår usikkerhed og situationer der rummer

potentielt facetruende elementer (Goffman 1971:126-27 og Rampton 2009:160). Eksempelvis ser vi at de bruger dialekttræk når de afbryder eller skal sige fra over for deres venner, når der opstår usikkerhed om relationer fx i tilfældige møder med bekendte eller når de siger noget uintelligent ved fejl og distancerer sig fra udsagnet ved at kommentere eller gentage det på bornholmsk (se eksempler Larsen 2017; Stæhr & Larsen u.udg.).

3.3 Kontrast til den jyske udvikling

I de to jyske områder hørte vi også flere dialekttræk blandt de ældre generationer end de yngre, men udviklingen her er noget anderledes og mindre drastisk end på Bornholm (Maegaard & Monka u. udg.). I Sønderjylland viste både kvantitative undersøgelser og kvalitative observationer at mange af de unge talte meget sønderjysk i deres hverdag både i skolen og i hjemmet, og at flere kunne kodeskifte i samtale med ikke-sønderjysktalende. Blandt de unge og deres forældre og bedsteforældre blev den lokale dialekt også omtalt som betydningsfuld, og vigtigheden af at levere den videre blev ofte fremhævet. I Nordjylland talte de unge ikke vendelbomål og brugte kun meget få nordjyske træk, men dog nok til at de tydeligt kunne identificeres som nordjyder. Blandt de unge blev den lokalfarvede måde at tale på omtalt som ”normal” og til tider rigsdansk, mens forestillinger om bevarelse af dialekten ikke fyldte meget. Der er altså stor forskel på hvordan dialekt omtales og bruges i talesprog blandt de unge i de tre områder, hvor der er en relativt stærk bevarelse af dialekten i Sønderjylland, en stærk dialektudtynding i Nordjylland og en næsten komplet standardisering på Bornholm (for uddybende beskrivelser af undersøgelserne og diskussioner af årsager til forskelle i de tre områder se Monka & Hovmark 2016; Monka u.udg; Mortensen u.udg; Scheuer et al. u.udg, Maegaard u. udg.). I det følgende ses nærmere på hvordan dialekt bruges på sociale medier, og hvordan de forskelle vi ser mht. talesprog, her afspejles i skriftsproget.

4. Dialekt i fødselsdagshilsner på Facebook

For at undersøge forskellen på brug af dialekt online i de tre områder har jeg her valgt at se på fødselsdagshilsner på Facebook. Fødselsdagshilsner er en velafgrænset genre som de unge i vores undersøgelse hyppigt skriver, hvilket gør det lettere at sammenligne sprogbrugen på tværs af de tre steder. Samtidig er fødselsdagshilsner også en interessant genre i forhold til at se på dialekt. For det første omhandler fødselsdagshilsner et privat emne, og tidligere studier af dialekt på sociale medier har vist at det her er mere sandsynligt at finde dialekt end i fx politiske diskussioner (Kimell 2013; Bihl & Grönvall 2017). Fødselsdagshilsner er samtidig vægopslag² og i modsætning til statusopdateringer³ er de, som det beskrives af Astrid Westergaard (2014), en mere personlig, intim og nær genre fordi man her skriver direkte henvendt til én person. Dette betyder at beskeden ikke nødvendigvis behøver at blive forstået af alle der kan læse den, men kun behøver at blive forstået af modtageren, hvilket gør det til en mere oplagt genre at finde kreativ sprogbrug og herunder dialekt. Samtidig er det også en semioffentlig genre der kan læses af alle afsenderens og modtagerens venner og udstiller både afsenderen, modtageren og relationen mellem dem. Da fødselsdagshilsner er en genre hvor mange mennesker (nogle af deltagerne får over 100 hilsner) skriver det næsten samme indhold, det samme sted på det samme tidspunkt, kan dette på den ene side tænkes at føre til at folk ved forskellige kreative tiltag forsøger at få deres fødselsdagshilsen til at træde frem i mængden og fremhæve at de har et særligt bånd til modtageren. I denne sammenhæng kan dialekttræk tænkes at være en måde at fremhæve sin besked som særlig. På den anden side må denne semioffentlige natur også forventes at påvirke afsenderne til tage hensyn til de bredere normer for sprogbrug på sociale medier som de er omgivet af. Fødselsdagshilsner er altså en genre hvor det er særligt sandsynligt at der bruges dialekt, mens det også er en genre der kan forventes at afspejle lokale normer for dialektbrug online.

² Beskeder fra en afsender slået op på modtagerens facebookvæg.

³ Beskeder opslået af afsenderen på afsenderens egen facebookvæg.

I denne undersøgelse ser jeg på beskeder sendt til vores deltagere. Det medfører at jeg her ikke har baggrundsviden om alle de personer der har sendt beskederne, men om modtagerne af beskederne. Dette betyder at der ikke er grundlag for en sammenligning af sprogbrug i skrift og tale på individniveau, men optællingerne giver et billede af det online sprogsamfund vores deltagere er en del af. Af etiske hensyn gengives i artiklen kun beskeder hvor både afsender og modtager har givet samtykke til at vi måtte undersøge deres sprogbrug.

Jeg har indsamlet og kodet alle fødselsdagshilsner sendt fra sommeren 2014 til sommeren 2015 til de deltagere der gav os tilladelse til at undersøge deres facebookprofiler. Dvs. 11 fra Sønderjylland, 21 fra Nordjylland og 16 fra Bornholm. Sammenlagt gav indsamlingen 2618 fødselsdagshilsner. I kodningen har jeg gennemlæst alle fødselsdagshilsnerne og kodet for afvigelser fra standardnormen og efterfølgende afgjort hvorvidt der er tale om træk der kan karakteriseres som dialektale med udgangspunkt i ordbogsopslag og deltagernes egne beskrivelser af lokale dialekttræk. I modsætning til traditionelle dialektstudier har jeg altså ikke undersøgt hvorvidt bestemte variable forekommer i den ene eller den anden variant, men medtaget alle træk der kan karakteriseres som dialekt. I optællingerne er en besked med dialekttræk talt som en forekomst, uanset hvor mange træk der forekommer i beskeden.

En særligt frekvent forekommende stavemåde i beskederne sendt til de jyske unge er *tillykke* uden udlydende *-e* fx *'tilløk'*, *'teløk'*, *'tillyk'* etc. Hvorvidt denne form kan karakteriseres som dialektal, kan diskuteres. Stavemåden forekommer ofte i forbindelse med andre dialekttræk og kan i såvel Sønderjylland som Nordjylland tolkes som udtryk for den jyske apokope. Da der også i sjællandsk kan være apokope i tillykke, er det dog ikke klart hvorvidt dette træk skal tolkes som en tilnærmelse til en lokal udtale. I tabellen nedenfor ses derfor to optællinger: en hvor beskeder der kun bruger trækket *tillykke* uden udlydende *-e*, ikke er medtalt, og en (angivet i parentes) hvor beskeder med denne form er medtalt.

	Bornholm	Nordjylland	Sønderjylland
Facebookprofiler	16	21	11
Fødselsdagshilsner	641	1173	804
Fødselsdagshilsner med dialekttræk	0	10 (15)	43 (59)
Procentdel af hilsner der indeholder dialekt	0 %	0,9 % (1,2 %)	5,3 % (7,3 %)

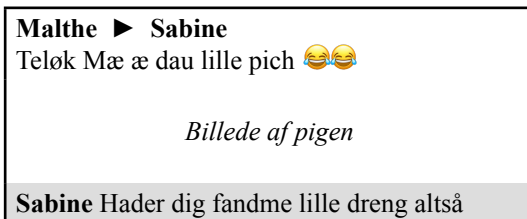
Tabel 1: Fødselsdagshilsner med dialekttræk

Som det fremgår af tabellen, var der i fødselsdagshilsnerne til de bornholmske unge ingen brug af bornholmske dialekttræk. Dette skyldes dog ikke at der blandt de bornholmske unge ikke bruges kreativ sprogbrug og andre virkemidler til at gøre beskederne interessante. Fx bruges talesprogsnær stavning som i beskeden *"teløgge mæ føssedagen"* og de bornholmske unge bruger også billeder, emojis, videoer mm. til at gøre beskederne interessante. For at tjekke hvorvidt den manglende brug af dialekt er bundet til denne specifikke genre, har jeg gennemlæst vægopslag og statusopdateringer for de bornholmske unge i perioden 2014-2015, og her fandt jeg også kun ét eksempel på brug af bornholmsk og dette var i en kædebesked om bevarelse af dialekten. Der var altså heller ikke i andre genrer end fødselsdagshilsner beskeder hvor de bornholmske unge selv anvendte dialekttræk i samtaler med hinanden.

I beskederne til de nordjyske unge er det lige under eller lige over en procent af hilsnerne der rummer dialekttræk, alt efter om *tillykke* uden udlydende *-e* medtælles. Foruden *tillykke* uden udlydende *-e* er det dog kun "dialektordet" *'bette'* der bruges. De nordjyske unge skriver eksempelvis *"tillykke med fødselsdagen din bette skid"* eller *"Stort tillykke med dagen bette"*. *Bette* findes også i andre områder end

Nordjylland, men er ifølge Jysk Ordbog særligt belagt i Nordjylland, og det beskrives også af deltagerne i undersøgelsen som et særligt nordjysk træk. Det er derfor sandsynligt at deltagerne der bruger trækket, anser det for at være et lokalt træk. Det er umiddelbart ikke mærkeligt at de nordjyske unge ikke bruger flere dialekttræk i skriftsprog, da en del af de lokale træk de bruger i talesprog, er svære at markere i skriftsprog som fx stødløshed, intonationsmønster og den mere skriftsprogsnære udtale af morfemet *–et* som [əd] end standardsprogets [æd] (både i verber i kort tillægsform og intetkønssubstantiver i bestemt ental).

I beskederne til de Sønderjyske unge ses brug af dialekttræk langt mere frekvent. Her er det mere end 5 procent af beskederne der rummer dialekttræk (7,3 % hvis *tillykke* uden udlydende *–e* medtages). Dette svarer til at hver af de unge gennemsnitligt modtager omkring 4 beskeder med dialekttræk på deres fødselsdag. Endvidere bruges også en meget bredere vifte af dialekttræk. Blandt de mest frekvente ses foranstillet bestemt artikel fx *'æ dau'*, en tilnærmet lydskrivning af fonetiske træk som *dag* skrevet som *'dav'*, *'daw'* eller *'dau'*, *du* skrevet *'do'*, *f* ved gammelt dansk *p* som *'håf'* (håber) og dialektordet *'mojn'*. Nedenfor ses et eksempel på en besked sendt fra en af drengene fra den sønderjyske klasse til en af pigerne.

I eksemplet bruger drengen en række dialekttræk i fødselsdagshilsenen *"Teløk mæ æ dau lille pich"* vedhæftet et grimt billede af pigen fra en skolesituation (fænomenet med at sende grimme billeder af fødselsdagsbarnet er meget udbredt blandt vores deltagere). Det er her værd at bemærke at pigen svarer *"Hader dig fandme lille dreng altså"* med brug af standardortografi. *"Hader dig"* kan her tolkes som en kommentar på det grimme billede af hende og *"lille dreng"* som

en kommentar på at han kalder hende en lille pige. Der bliver altså kommenteret på indholdet af beskeden og ikke brugen af dialekttræk. Dette peger på at brug af dialekt ikke opfattes som meget markeret eller mærkeligt. I nogle beskeder afføder brug af dialekttræk svar med dialekttræk, men ofte svares der også som i denne besked på standardskriftsprog, og der er i datamaterialet ingen eksempler på at brug af dialekt direkte kommenteres.

Der er altså meget klar forskel på hvor meget dialekt der bruges i fødselsdagshilsner i de tre områder. Der er ud fra denne undersøgelse ikke grundlag for at lave direkte sammenligninger med talesprog, men der viser sig her et billede af hvordan de sprogsamfund de unge er omgivet af på Facebook, adskiller sig fra hinanden og fra deres talesprog. Der ses tydeligt mindre dialekt på de sociale medier end i talesproget, og standardsproget er klart dominerende i alle tre områder. Dette kan hænge sammen med at manglende normer for hvordan man staver på dialekt, kan føre til misforståelser og kræver mere af såvel afsender som modtager, og at brug af dialekt på skrift aldrig er et helt umarkeret valg (Westergaard 2014). Det er dog samtidig tydeligt at der (i hvert fald i Sønderjylland, hvor en del af de unge bruger dialekttræk på Facebook) ikke bliver rettet på brug af dialekt i skriftsproget.

Selvom undersøgelserne af tale og skrift ikke er direkte sammenlignelige, er det samtidig interessant at der ses et mønster i hvor meget dialekt relativt set bruges i de tre områder på tværs af online og offline kontekster: I Sønderjylland hvor der bruges mange traditionelle dialekttræk i samtale med andre dialekttalende, er der også en relativ høj forekomst af dialekt i fødselsdagshilsner, i Nordjylland hvor der bruges enkelte og mere regionale dialekttræk i talesprog, er der kun meget lidt dialekt i fødselsdagshilsnerne, mens der på Bornholm hvor der stort set ikke bruges dialekt i umarkeret tale, slet ikke forekommer dialekt i fødselsdagshilsnerne. Dette peger på at der er en stærk sammenhæng mellem brug af dialekt i talesprog og på sociale medier som enten er forbundet med forskelligt kendskab til dialekt eller med forskellige normer for hvordan dialekt kan bruges i semioffentlige fora. Som vi skal se i det følgende, skyldes de bornholmske unges manglende brug af dialekt på Facebook hverken

manglende kendskab til dialekt eller at de ikke har udviklet dialektalt skriftsprog. Dette peger på at denne forskel skyldes forskellige normer. I næste afsnit vil jeg først vise hvordan de unge bornholmere selv beskriver normer for brug af dialekt på sociale medier, hvorefter jeg vil vise hvordan dialekt kan bruges i praksis på private sociale medier i samtaler mellem bornholmske unge.

5. Bornholmsk i privatbeskeder

I interviews fortæller de bornholmske unge selv at de kan finde på at bruge dialekt på skrift på sociale medier, men brugen af dialekt på sociale medier beskrives ofte som noget privat og gruppeinternt. I det følgende uddrag beskriver Patrick hvordan han skriver med sine venner på sociale medier.

Interview Patrick; interviewer Andreas

01 Pat: ligesom hvi- hvis vi nu skriver (.) bornholmsk (.)
 02 And: nårh ja
 03 Pat: **kommer du inte lige herved i spar** sådan rigtig (.)
 04 [xxx]
 05 And: [mm kan i skr- det kan I godt skrive nårh det var
 06 det det snakkede vi også om i går det kunne man
 07 godt
 08 Pat: præcis (.) det det kan vi sagtens finde på ja (.)
 09 ellers [så
 10 And: [har øh og det så har du de:t inde på hvad
 11 hedder de:t på de der når I skriver beskeder
 12 sammen eller inde på jeres gruppe eller sådan
 13 noget (0.9)
 14 Pat: ja det kan vi godt finde på [når
 15 And: [ja
 16 Pat: det bare er dem men hvis jeg bare skal skrive til
 17 alle så (0.9) skriver jeg på dansk

I l. 3 beskriver Patrick hvordan de i vennegruppen fx kan skrive *”kommer du inte lige herved i spar”*. Dette siger han med bornholmsk intonation, brugen af det bornholmske *”inte”* og å-lignende a i *”spar”*, hvilket sammen markerer at dette skal forstås som en bornholmsk sætning. Da intervieweren Andreas efterfølgende spørger om det er noget de gør i deres gruppe, hvilket her henviser til en messengergruppe, drengene i klassen har sammen, som de tidligere har talt om, svarer Patrick at det kan de godt finde på *”når det bare er dem”*. Dette antyder at bornholmsk hører til i et lukket fællesskab, hvilket understreges af

at han efterfølgende uddyber at hvis han skal skrive til alle, så skriver han *”dansk”*. At skrive til alle kan i denne sammenhæng formodes at være en beskrivelse af at skrive i et offentligt eller semioffentligt forum som fx på en facebookvæg. Dette udsagn peger altså på at brugen af dialekttræk i skriftsprog er forbeholdt lukkede grupper af venner og ikke hører til offentligt.

I de bornholmske unges beskrivelser af hvordan dialekt bruges online, ses også en række ligheder med brugen af dialekt i ansigt-til-ansigt-kommunikation. Ligesom med talesproget bliver det at bruge dialekttræk i online kommunikation sat som kontrast til skolesproget og det at skrive mere rigtigt og korrekt, og det kædes sammen med at lave sjov og fjolle. I det næste uddrag ses det hvordan Morten i et interview fortæller hvordan han kan bruge bornholmsk når han skriver med sine venner på sociale medier (l. 5-7).

Interview Morten ; interviewer Andreas

01 And: er der egentlig forskel på: den måde du skriver på når
 02 du skri:ver(0.3) altså i forskellige situationer sådan
 03 noget som (0.6) altså på: på Facebook og på Snapchat og
 04 Messenger o:g når du skriver dansk stil og sådan noget
 05 Mor: (0.7) øh altså: når jeg skriver med mine venner og
 06 sådan på snapchat og sådan: (0.7) prøver vi det sådan
 07 nogle gange lidt at gøre det lidt på bornholmsk (0.4)
 08 And: [mm
 09 Mor: [men der er også sådan: (0.6) de:r fjoller vi jo
 10 ekstremt meget vi bruger vores egne sådan udtryk o:g
 11 (0.5) altså hvis jeg skal skrive en dansk stil eller
 12 noget så er det jo så så skriver jeg jo (0.6) ærke-
 13 eller ikke ærkedansk men sådan noget øh rigtig
 14 rigsdansk sådan
 15 And: (.) mm (.)
 16 Mor: for at få det helt rigtigt (0.7)
 17 And: ja (.)
 18 Mor: men på Messen- (0.5) altså derinde på Facebook og
 19 Messenger de:r (1.0) de:r hvad hedder det nu (0.7) der
 20 er det jo også sådan for sjov (.) altså sådan: det
 kommer an på hvis sådan (0.7) venner jeg sådan ved jeg
 skal skrive seriøst til så: så skriver jeg ikke sådan
 for sjov til dem så øh skriver jeg dødseriøst sådan

I uddraget forklarer Morten at Snapchat og lignende er fora hvor de fjoller ret meget og bruger egne udtryk, og at han i en dansk stil skriver *”rigtig rigsdansk sådan for at få det helt rigtigt”*. Endvidere uddyber

Morten her også at det kun er med nogle venner han bruger dialekt, og at der er venner hvor han ved at han skal skrive seriøst. Bornholmsk bliver på denne måde fremstillet som noget mindre seriøst og korrekt end ”rigsdansk”. At bornholmsk her sidestilles med at bruge egne udtryk peger på at bornholmsk også for Morten forbindes med noget gruppeinternt. At bornholmsk hører til blandt venner ses også beskrevet i det følgende uddrag fra et interview med deltageren William, der uddyber at dialektbrugen på de sociale medier ikke kun forbindes med sjov.

Interview William ; interviewer Andreas

01 Wil: det er mere: (0.6) tættagtigt eller sådan mere (0.5) venligt eller
 02 man er mere det er mere med ens venner man skriver
 03 sådan nogle ting (.)
 04 And: ja (1.3)
 05 Wil: altså ham ((hans ven Dennis)) og mig kan også vi snakker det også
 06 nogle gange (.)
 07 And: ja
 08 Wil: det går fuldstændigt over gevind (.)
 09 And: ja (1.4)
 10 Wil: og så også med Morten selvfølgelig hvor jeg også skriver Bornholmsk

I uddraget fortæller William at bornholmsk mest skrives til venner og fremhæver at han særligt bruger det med to venner som han også kan finde på at tale dialekt med. Det er værd at bemærke at han beskriver det at tale bornholmsk med sin ven Dennis som noget der går helt over gevind. Dette peger på at bornholmsk i nogen grad ses som noget ukontrolleret. I.1 beskriver William også at det at bruge bornholmsk gør det skrevne mere ”tæt” og ”venligt”. Dette viser at dialektbrug på de sociale medier ikke bare er noget der gøres for sjov, men ifølge de unge selv har sociale funktioner lignende dem vi finder i talesprog. I det følgende viser jeg eksempler på hvordan de unge på Bornholm i praksis bruger dialekt på de sociale medier.

5.2 Dialekt på Messenger

Til at undersøge hvordan de unge i praksis bruger dialekt i private beskeder, har vi indhentet beskeder fra 5 drenge. Dette er beskeder

som drengene selv har givet os og der er altså på baggrund af materialet ikke belæg for at sige hvor hyppigt brugen af bornholmsk forekommer eller hvem der oftest bruger dialekttræk. Beskederne giver dog indblik i hvilke træk der bruges og peger også på hvilke typer af situationer de bruges i.

I disse beskeder kan vi se at de bornholmske drenge bruger en række forskellige dialekttræk. Blandt de hyppigst forekommende er: tilnærmet lydskrivning særligt $u \rightarrow y$. Eksempelvis skrives *du* ofte ’*dy*’ (også ’*duv*’), enklise i fx *e ’ed* (er det) der er særligt udbredt på Bornholm (Wimmer 1908 §164), dialektordet *inte/ønte* (standard ’ikke’), og de bestemte artikler *-inj/ing* (mask.) fx ’*Strånding*’ (stranden) og *-an* (fem.) fx ’*brøgsan*’ (brugsen).

Ligesom i talesprog ses der her også en tendens til at dialekttrækkene bruges i situationer der kan karakteriseres som socialt sensitive. I messengerbeskederne er det ofte i invitationer og forespørgsler, som når en deltager spørger hvad den anden tager på til en fest: ”*Tar ’du ov slips po?!?!*” eller inviterer til at komme ud og spille fodbold: ”*Kajn vi måske tå ’op u spelle led’ fubul i æftan?*”, i forbindelse med dispræfererede svar: ”*Fordi jeg sar ’ed!*” eller ”*Aner ’ed ikke*” og sidst men ikke mindst i forbindelse med kontaktpåkaldelse eller gentagne spørgsmål, som hyppigt forekommer i sms- og messengersamtaler hvor det kan være svært for afsender at afkode hvorfor denne ikke får svar. Et eksempel på dette ses i det følgende uddrag fra en samtale mellem de to drenge William og Dennis.

Forud for samtalen har Dennis lovet William en fribillet til den lokale havnefest. Dagen før har William skrevet til Dennis for at høre hvornår han får billetten, og Dennis har lovet at komme forbi William med den. Ved middagstid har William ikke hørt noget fra Dennis og kontakter ham. I beskeden er de træk som William i et interview selv har forklaret var tænkt som bornholmske træk, fremhævet med fed skrift.

William Vonår kommer du te Skansavej?	22-07-2015 12:26
William Jensan!	22-07-2015 14:02
William E dy på vaj	22-07-2015 15:24
Dennis Leder efter my badning trousers	22-07-2015 15:29

I første tur spørger William til hvornår Dennis kommer til den vej William bor på, og bruger her en talesprogsnær stavning og tilføjer i et *a* i vejnavnet, hvilket i følge ham selv er tilnærmet den bornholmske udtale. Der går ca. halvanden time uden svar fra Dennis, hvorefter William skriver Dennis' efternavn tilføjet et *a* og efterfulgt af et udråbstegn. Yderligere halvanden time går, og William skriver nu "*E dy på vaj*", hvor han skruer op for det bornholmske ved at bruge '*E*' for *er*, hvilket er skriftsproglig gengivelse af den bornholmske udtale af *er*, samt *y* i *du*. Først her svarer Dennis med brug af en blanding af dansk og engelsk at han leder efter sine badebukser.

Denne situation kan karakteriseres som særligt socialt sårbar, idet William skal bede om noget fra den anden og samtidig må kontakte ham flere gange før han får svar. Han risikerer dermed at fremstå som utålmodig, nassende og påtrængende. At han i denne kontekst vælger at bruge bornholmske træk, kan tolkes som at William strategisk trækker på at bornholmsk associeres med noget sjovt, venligt og useriøst til at nedtone seriositeten af situationen og indikere at det er en sjov, venskabelig forespørgsel. Anvendelsen af dialekttræk kan altså forstås som en strategi til at mildne opfattelsen af William og fastholde det venskabelige bånd. Strategien virker muligvis, for Dennis svarer her med "fjolle-engelsk" og fastholder altså en sjov tone mellem drengene i denne potentielt facetruende og sensitive situation.

Eksempler som dette viser altså at de bornholmske unge kan bruge dialekt på skrift, og de peger samtidig på at dialekt bruges på det sociale medie Messenger i samme type situationer som de bruges i private ansigt-til-ansigt-interaktioner mellem de unge.

6. Afslutning

Der er altså en stærk standardisering og dialektudtynding på Bornholm, hvilket både ses i de unges hverdagssprogbrug i hjemmet og særligt i skolen, hvor der sjældent bruges bornholmske træk. Endvidere beskriver de bornholmske unge selv dialektbrug som ukorrekt, fjollet og i nogen udstrækning afvigende fra det normale. Dette betyder ikke at de unge ikke bruger dialekttræk. I private interaktioner med venner og familie bruges dialekt ofte stiliseret med forskellige sociale formål herunder at gøre ytringer sjovere, mere venskabelige og for at afværge facetruende situationer.

Tilsvarende ser det ikke ud til at de unge bornholmere bruger dialekt på semioffentlige sociale medier, som fødselsdagshilsner på Facebook, mens de kan bruge dialekttræk i private interaktioner på sociale medier som Messenger. I overensstemmelse med tidligere studier af dialekt på sociale medier peger dette på at brug af dialekt afhænger af hvor offentligt mediet er (Kimell 2013; Westergaard 2014; Bihl & Grönvall 2017). Dette kan tænkes at hænge sammen med både de værdier der associeres med dialektbrug som nærhed, fjol og venskab, men også en regulering i forhold til potentielle modtagere eller medlæsere, som ikke nødvendigvis forstår eller accepterer brug af dialekt. I andre områder hvor standardiseringen ikke er så fremskreden som på Bornholm, kan der forventes en lignende tendens til mere brug af dialekt i de private interaktioner. Men det at dialekt er helt fraværende i de bornholmske unges sprogbrug på semioffentlige sociale medier, kan skyldes at der her er meget stærke forestillinger om dialekten som mindre korrekt og populær end det de unge selv karakteriserer som "rigtigt dansk".

I den kvalitative del af undersøgelsen har vi kunnet se hvordan de unge bornholmere selv beskriver dialekt på sociale medier som

bundet til private samtaler med venner og forbinder dialektbrugen med indeksikalske værdier som sjov, venskabelighed og tæthed, og hvordan dialekt i praksis bruges online blandt venner til at overkomme socialt sårbare situationer ved at nedtone seriøsiteten, mindske facetrusler og markere venskabelige bånd. Ved at se på de unges brug af dialekt offline og online i både private og mere offentlige rum får vi altså et bedre billede af hvordan dialekten stadig har betydning for de unge og kan have centrale funktioner i deres hverdagsinteraktioner, mens den dog er begrænset til nogle fastsatte kontekster. Samtidig ses det også at der er nogle klare sammenhænge mellem online og offline sprogbrug i forhold til hvilke typer af situationer der bruges dialekttræk, og hvilke funktioner de tjener.

Disse sammenhænge bliver endnu tydeligere når der sammenlignes med sprogbrugen blandt unge i Sønderjylland og Nordjylland. Situationen på Bornholm adskiller sig en del fra sprogsituationen i de to jyske områder. Særligt fra Sønderjylland hvor der er en relativt stærk bevarelse af traditionelle dialekttræk i de unges talesprog, og hvor de unge også relativt umarkeret anvender en del dialekttræk i semioffentlige facebookbeskeder. I Nordjylland har de unge også nogle lokale træk i deres talesprog og kan anvende træk der associeres med lokalområdet i semioffentlige facebookbeskeder, men ligesom i talesproget er brug af lokale træk også langt mindre hyppigt og udfoldet i Nordjylland end i Sønderjylland. Mønsteret i hvor meget der bruges dialekt i semioffentlige kontekster online, ligner altså mønsteret for brug af dialekt i talesprog i de tre områder.

Undersøgelsen af fødselsdagshilsnerne og messengerbeskederne peger på at unge der ellers sjældent ville bruge dialekt i skriftsprog i fx dansk stile, med de sociale medier har fået forå hvor de kan udfolde det. Dette kan føre til bedre skriftsproglige kompetencer på dialekterne. Men de mønstre der ses i hvor og hvornår dialekt bruges på de sociale medier peger på at de sociale medier ikke er normfrie rum der sætter dialekterne fri. Det ser derimod ud til at normerne for hvem der bruger dialekt, hvilke situationer dialekt kan bruges i og med hvilke funktioner det kan bruges, i høj grad afspejler talesprogsnormerne, og at det primært er dem der i forvejen bruger dialekt i bestemte

situationer, der gør det samme på sociale medier. Der er altså ikke noget der peger på at sociale medier vil føre til drastisk afvikling eller revitalisering af dialekterne, men snarere at det er forå hvor normer fra hverdagstalesproget i et vist omfang videreføres i skriftsproglige hverdagsinteraktioner.

Litteratur

- Bihl, Björn & Camilla Grönvall (2017) Dialektala uppdateringar på Facebook. Jan-Ola Östman, Caroline sandström, Pamela Gustavsson & Lisa Södergård. *Ideologi, identitet, intervention. Nordisk dialektologi 10*. Nordica Helsingensia 48. Dialektforskning 5.
- Espersen, Johan C.S. (1908) *Bornholmsk Ordbog*. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.
- Geist, Hanne Louise & Mogens Baumann Larsen (1974) Lokalsprog og regionalsprog på Bornholm. *Dialektstudier* 3:137-168.
- Goffman, Erving (1971) *Relations in public*. Harmondsworth: penguin
- Gumperz, John J. (1982) *Discourse Strategies*. Cambridge University Press
- Hillewaert, Sarah (2015) Writing with an Accent: Orthographic Practice, Emblems, and Traces on Facebook. *Journal of Linguistic Anthropology*, 25(2):195-214.
- Jysk Ordbog. Peter Skautrup centret. Ove Rasmussen, Viggo Sørensen, Torben Arboe, Inger Schoonderbeek Hansen og Nina K. Grøftehauge. (red.) <http://www.jyskordbog.dk/hjemmesider/index.html>
- Kimell, Julia (2013) "jo häjjo, ha du vari å fiska någi åå då ??". *Ålänningars dialekt och identitetsskapande på Facebook, i e-post och sms-meddelanden. Masteruppsats i svenska språket*. Uppsala: Uppsala Universitet.
- Larsen, Anne (2017) 'Hvordan tjør'ed' – stiliseringspraksisser blandt bornholmske unge. Inger Schoonderbeek Hansen, Tina Thode Hougaard & Kathrine Thisted Petersen (red.) *16. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog*, Aarhus Universitet:247-268.
- Maegaard, Marie & Malene Monka (u.udg.) Patterns of Dialect Use: Language Standardization at Different Rate. Marie Maegaard, Malene Monka, Kristine K. Mortensen & Andreas C. Stæhr (red.) *Standardization as sociolinguistic change: A transversal study of three traditional dialect areas*. Routledge, Routledge Studies in Language Change.

- Maegaard, Marie, Malene Monka, Kristine Køhler Mortensen & Andreas Candefors Stæhr (u.udg.) Transversal Perspectives on Standardization as Sociolinguistic Change. Marie Maegaard, Malene Monka, Kristine K. Mortensen & Andreas C. Stæhr (red.) *Standardization as sociolinguistic change: A transversal study of three traditional dialect areas*. Routledge, Routledge Studies in Language Change.
- Monka, Malene & Henrik Hovmark (2016) Sprogbrug blandt unge i Bylderup anno 2015. *Danske Talesprog* 16:73-114.
- Monka, Malene (2018) Sociolingvistik: Kom Bar Do – Brug af dialekt på tværs af online og offline kontekster. Andreas Candefors Stæhr & Kristine Køhler Mortensen (red.) *Sociale medier og sprog - digital sprogbrug og social praksis*. København: Samfundslitteratur:20-42.
- Monka, Malene (u.udg.) Southern Jutland: Language ideology as a means to slow down dialect leveling. Marie Maegaard, Malene Monka, Kristine K. Mortensen & Andreas C. Stæhr (red.) *Standardization as sociolinguistic change: A transversal study of three traditional dialect areas*. Routledge, Routledge Studies in Language Change.
- Mortensen, Kristine Køhler (u.udg.) Northern Jutland: Local Positioning and Global Orientation. Marie Maegaard, Malene Monka, Kristine K. Mortensen & Andreas C. Stæhr (red.) *Standardization as sociolinguistic change: A transversal study of three traditional dialect areas*. Routledge, Routledge Studies in Language Change.
- Rampton, Ben (2006) *Language in late modernity. Interaction in an urban school*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rampton, Ben (2009) Interaction ritual and not just artful performance in crossing and stylization. *Language in Society* 38:149-176.
- Scheuer, Jann, Malene Monka & Marie Maegaard (2015) ”Det sælger bedre hvis det er på Bornholmsk” – mest om dialekt i turistindustrien, lidt om vin og ganske lidt om svin. *Danske Talesprog* 15:129-154.
- Scheuer, Jann, Marie Maegaard, Malene Monka, Anne Larsen, Kristine K. Mortensen (2018) Language Ideologies: a Key to Understanding Language Standardization. Marie Maegaard, Malene Monka, Kristine K. Mortensen & Andreas C. Stæhr (red.), *Standardization as sociolinguistic change: A transversal study of three traditional dialect areas*. Routledge, Routledge Studies in Language Change.
- Stæhr, Andreas (2014) *Social media and everyday language use among Copenhagen youth*. København: Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet.
- Stæhr, Andreas (2015) Reflexivity in Facebook interaction – Enregisterment across written and spoken language practices. *Discourse, Context and Media* 8:30-45.

- Stæhr, Andreas (2016) Normativity as a social resource in social media practices. Lian Malai Madsen, Martha Sif Karrebæk & Janus Spindler Møller (red.) *Everyday Linguaging. Collaborative Research on the Language Use of Children and Youth*. Trends in Applied Linguistics. Mouton De Gruyter:71-94.
- Stæhr, Andreas C. & Anne Larsen (u.udg.) Bornholm: The terminal stage of de-dialectization. Marie Maegaard, Malene Monka, Kristine K. Mortensen & Andreas C. Stæhr (red.) *Standardization as sociolinguistic change: A transversal study of three traditional dialect areas*. Routledge, Routledge Studies in Language Change.
- Stæhr, Andreas C., Malene Monka, Pia Quist & Anne Larsen (u.udg.) Dialect in the Media – mediatization and processes of standardization. Marie Maegaard, Malene Monka, Kristine K. Mortensen & Andreas C. Stæhr (red.) *Standardization as sociolinguistic change: A transversal study of three traditional dialect areas*. Routledge, Routledge Studies in Language Change.
- Westergaard, A. (2014) Om sammenhængen mellem sprogvalg og kommunikativ rækkevidde på Facebook. *NyS* 46:172-208.
- Wimmer, Ludvig (1908) Bøjningslære. Espersen, Johan C.S. *Bornholmsk Ordbog*. Det Kongelige Danske Videnskabernes selskab.